

บทนำ

ประเทศไทย เป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในเขต เอเชียอาคเนย์ ซึ่งเป็นเขตที่มีอากาศร้อนชื้น และในบางส่วนของประเทศไทยมีฝนตกชุก ทำให้สภาพแวดล้อม เอื้ออำนวย ให้อาหารสัตว์ของปรสิตดำเนินไปได้ ประกอบกับความ เป็นอยู่ของประชากรค่อนข้างยากจน การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมทั่วไปยังไม่ดีเท่าที่ควร รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีในการรับประทานอาหารบางอย่าง เช่น ชอบรับประทานอาหารสุก ๆ ดิบ ๆ รับประทานอาหารผักสด ทำให้การติดเชื่อปรสิตเป็นไปได้ง่ายขึ้น ในปี 2500 สุวัชร วัชรเสถียร และจำลอง ทะริณสูตร (5) ได้ทำการตรวจหาอุบัติการณ์ของการเป็นโรคปรสิต โดยสุ่มตัวอย่างประชากรทั่วประเทศ พบว่าประชากรทั่วประเทศเป็นโรคพยาธิประมาณ 62.9% ในปี 2516 ประมุข สุจิตะสุต และคณะ (3) ได้ทำการตรวจดูจากระยะของประชากรทั่วจังหวัดเชียงใหม่ โดยวิธีสุ่มตัวอย่างพบอัตราการเป็นพยาธิในลำไส้ของประชากรในจังหวัดเชียงใหม่ดังนี้ พยาธิใบไม้ในตับ (*Opisthorchis viverrini*) 24.9% พยาธิปากขอ 24.3% พยาธิไส้เดือน 9.2% พยาธิแส้ม้า 5.2% พยาธิเข็มหมุด 1.2% พยาธิศรแดงจีลอยด์ 5.9% พยาธิตัวตืด (*Taenia spp*) 2.1% พยาธิใบไม้ในลำไส้ (*Fasciolopsis buski*) 0.2% ส่วนทางภาคใต้ของประเทศ ในปี 2525 สมศักดิ์ บุคระราช และคณะ (4) ได้สำรวจความชุกชุมและความรุนแรงของพยาธิในจังหวัดนครศรีธรรมราช ชุมพร สงขลา ตรัง พังงา และยะลา พบความชุกชุมในจังหวัดต่าง ๆ เป็นร้อยละ 90.28, 85.13, 91.15, 79.51, 89.18 และ 88.43 ตามลำดับ โดยพบความชุกชุมของพยาธิปากขอ พยาธิไส้เดือน และพยาธิแส้ม้า มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 75.90, 18.83 และ 35.21 ตามลำดับ ย่อมเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าคนจะติดเชื่อปรสิตได้ก็ต่อ เมื่อคนได้รับระยะติดต่อ เข้าไปซึ่งระยะติดต่ออาจจะเข้าสู่ร่างกายได้หลายทาง การกินก็เป็นทางหนึ่งซึ่งพบค่อนข้างบ่อยกว่าทางการติดต่อชนิดอื่น เช่น การติดเชื่อพยาธิไส้เดือน และพยาธิแส้ม้า เป็นต้น และการกินระยะติดต่อของพยาธิก็มีอยู่ด้วยกัน 2 ทาง คือ กินระยะติดต่อเข้าไปโดยตรง หรือกินระยะติดต่อเข้าไปโดยทางอ้อม ซึ่งระยะติดต่ออาจจะปนเปื้อนกับอาหารและน้ำ การปนเปื้อนของผักสดด้วยระยะติดต่อของปรสิตก็จัดอยู่ในการติดต่อโดยทางอ้อม สำหรับทางภาคใต้ของประเทศไทยประชากรนิยมรับประทานอาหารที่มีรสจัด และรับประทานอาหารผักสด เป็นเครื่องแกงต้มอยู่เป็นประจำ ถ้าผักนั้นได้มาจากแหล่งที่ให้น้ำใส่โครกที่มีดูจากระยะของคนหรือสัตว์ปะปน โอกาสที่คนจะได้รับ การติดเชื่อจากพยาธิก็มีค่อนข้างสูง และถ้าหากผักนั้นไม่ได้รับการล้างให้สะอาดเพียงพอก็จะทำให้มีการติดปรสิตตามมาจากภายหลังได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวการวิจัยนี้ จึงมีจุดมุ่งหมาย เพื่อที่จะศึกษาค้นคว้าให้ทราบถึงอุบัติการณ์ของการสำรวจหาเชื้อปรสิตต่าง ๆ ที่อยู่บนผักสด ชนิดต่าง ๆ ที่ขายอยู่ในตลาดเขตเทศบาลเมืองหาดใหญ่ และทำการศึกษาว่าภายหลังจากนำผักมาล้างด้วยน้ำยาล้างผักแล้ว จำนวนปรสิตมีการเปลี่ยนแปลงลดลงมากน้อยเพียงใด